

David și Goliath

Luat cu alte griji, n-am putut să-i scriu lui Mihail Neamțu prefața pentru prima sa carte, intitulată *Bufnița din dărmături. Insomnii teologice* (Editura Anastasia, 2005, 468 p.) Încerc să-mi repar greșeala, scriind măcar acest articol despre debutul în volum al unui tânăr de eminent nivel intelectual, pe care cititorii *Dilemei vechi* l-au putut, sporadic, aprecia.

În formarea sa, Mihail Neamțu a mers pe o cărare îngustă. E teolog, dar nu și mercenar al clericalismului retrograd. E ortodox, dar locuit de un elan ecumenic deloc sentimental. E patriot, fără să delireze etnocentric. E învățat cu Părinții Bisericii, pe care-i frecventează la sursă, dar îi citește la fel de atent și pe corifeii postmodernității filozofice. Are umor, fără a practica mania contestației "istețe", cu care atîția pseudo-emancipați ne agasează, în numele unei permanente eliberări fără obiect. Și nu are "idoli" pe care să-i tămîieze, ca să-și faciliteze, cu mijloace de circumstanță, intrinsec, meritata ascensiune publică. Chiar dacă vine cumva pe urmele unora ca mine, el nu ezită, de pildă, să-și exprime - în textul critic pe care mi-l rezervă - opiniile personale, adeseori divergente. Pe scurt, Mihail Neamțu sosește în forum cu toate armele hoplitolui, cu farmecul tinereții curajoase, dar și cu un soi de discernământ spiritual care sperie prin maturitatea dezvoltată.

Că deșertul postcomunist are nevoie de asemenea prezențe nu mai trebuie demonstrat. Există prea puțină calitate în teologia noastră de astăzi, dacă prin "teologie" înțelegem, *lato sensu*, ansamblul ideilor marcate de creștinismul răsăritean. Avem flori rare, precum franciscanul athonit care este părintele Petroniu Tănase, avem câțiva preoți profesori de felul lui Ioan I. Ică Jr. sau Constantin Coman (care combină fericit duhovnicia și competența academică), avem și o mînă de laici erudiți, de tipul Ancăi Manolescu sau al lui Cristian Bădiliță, cărora li se pot adăuga, cu egală parcimonie, ziaristii creștini de calibrul unui Dan Stanca. Mihail Neamțu vine cu forțe proaspete în acest

cenaclu de oameni instruiți, care cred în Dumnezeu, îl cunosc, îl laudă prin scrierile lor și îl propovăduiesc fidel, pentru semenii lor, chiar dacă societatea "creștină" de astăzi pare sfîșiată între religiozitatea populară, acuzat premodernă, și sincretismul de consum curent.

Mihail Neamțu e mult mai în priza actualității decît eram "noi", acum 10 ani. Tânărul autor coboară în "areopag" (luînd la puricat chestiunea *rroma* sau prioritățile unei reforme a învățămîntului teologic), străbate "stadii critice", schițează "ciorne filozofice", ne relatează "întîlnirile sale monastice" (unde Evagrie Ponticul dialoghează cu Ricoeur) și își încheie culegerea de eseuri prin câteva "stații teologice" de vibrantă tensiune hermeneutică. Distribuie subtiluri latinești, se complace în turnuri savante (și, pe alocuri, prețioase), aleargă pe multe piste - abandonîndu-le uneori cu juvenilă nerăbdare - și reușește să mențină rostirea credinței în aria palpitantă a faptului viu. E clar că nu-l atrage (după cum și mărturisește, într-o epistolă către un prieten, cuprinsă în carte), cariera de "patrolog" care ciugulește congresele internaționale, publică firimituri savante prin reviste cu tiraj confidențial și-i privește de sus pe toți cei din afara cercului său de specialiști zaharisiți. Mihail Neamțu vrea acțiune politică inspirată de Evanghelie, un tineret apărât de flacăra decreștinării absolute și de ispita materialismului arghirofil, o Europă netrădătoare a propriilor rădăcini, o Românie cu cetățeni responsabili, capabili să-i aducă la putere pe cei mai buni dintre cei care mai pot întrupa exemplul... Și chiar că te poți întreba: cui îi folosește, astăzi, un asemenea visător cu... insomnii teologice? Este el un pericol care se cere grabnic anihilat, pentru ca nu cumva putreda "ordine" a societății noastre să intre în fibrilație? Titlul cărții sale, preluat din Psalmul 101, ne dovedește că Mihail Neamțu știe ce-l așteaptă. Și că micuțul David e gata de lupta cea bună.

Teodor BACONSKY

(*Dilema*, 2005)